

Retourlogistiek wordt de sleutel tot circulaire service logistiek

Wie retourlogistiek nog steeds ziet als het afvoeren van gebruikte onderdelen, mist volgens Wouter Lampe de ontwikkeling die service logistiek momenteel doormaakt. Bij voestalpine Track Solutions Netherlands groeit retourlogistiek uit tot een strategisch instrument om materialen langer beschikbaar te houden, leveringsrisico's te beperken én de stap te zetten naar een circulaire economie. "We gaan van lineaire ketens naar gesloten systemen. Retourlogistiek is daarin een van de sleutels."

Dat vraagt om een andere manier van denken. Niet het leveren van producten staat centraal, maar het garanderen van beschikbaarheid. "Wij verschuiven van het leveren van onderdelen en componenten naar beschikbaarheid", zegt Lampe, directeur Strategische Ontwikkeling. "Storingen moeten snel worden opgelost, terwijl nieuwe onderdelen

misschien pas over maanden of soms zelfs jaren leverbaar zijn." Juist daarom ziet hij retourlogistiek als een manier om verborgen waarde opnieuw beschikbaar te maken.

Vier keer voordeel

Volgens Lampe levert een goed georganiseerde retours-troom op vier manieren voordeel op. Allereerst voorkomt het dat bruikbare materialen ongebruikt in magazijnen blijven liggen. Bij onderhouds- en nieuwbouwprojecten in de railinfra blijven vrijwel altijd onderdelen over. Die verdwijnen vaak naar lokale voorraden en raken vervolgens uit beeld. "Dat is eigenlijk slapende waarde; geld in een oude sok. Zodra je die materialen terughaalt, kun je ze opnieuw inzetten."

Daarnaast maakt retourlogistiek revisie en hergebruik mogelijk, waardoor systemen veel langer operationeel blijven. Tegelijkertijd wordt de supply chain weerbaarder, omdat organisaties minder afhankelijk worden van buitenlandse leveranciers en schaarser wordende onderdelen. Tot slot draagt retourlogistiek rechtstreeks bij aan circulariteit. Materialen blijven langer in omloop en herwonnen grondstoffen kunnen opnieuw worden gebruikt. "Dat is niet alleen duurzaam, maar uiteindelijk ook economisch aantrekkelijk."

Wouter Lampe

Directeur strategische ontwikkeling
voestalpine Track Solutions Netherlands B.V.

Van lineair naar circulair

Opmerkelijk genoeg is die circulaire benadering volgens Lampe helemaal niet nieuw. “Vroeger was arbeid goedkoop en waren materialen duur. Vrijwel alles werd gerepareerd en opnieuw gebruikt. Daarna draaide dat om en stapten we over op een lineaire economie.” Nu verschuift het evenwicht opnieuw. Grondstoffen worden schaarser, duurzaamheid krijgt meer gewicht en moderne technieken maken revisie weer aantrekkelijk. “Eigenlijk keren we terug naar een circulaire economie, maar nu veel beter georganiseerd en ondersteund door data.”

Van theorie naar praktijk

Lampe neemt de revisie van relais voor spoorbeveiligingsystemen als voorbeeld. Sinds 2002 zijn ongeveer 200.000 relais teruggehaald, gereviseerd en opnieuw ingezet. Nieuwe exemplaren hoeven nog maar mondjasmaat te worden ingekocht. “Het bijzondere is dat de betrouwbaarheid van een gereviseerd relais zelfs hoger kan zijn dan die van een nieuw exemplaar.” Niet alle componenten lenen zich al voor revisie of recycling. Lampe noemt spoorstaven als voorbeeld. Wanneer gebruikte spoorstaven na demontage rechtstreeks kunnen worden teruggebracht naar de staalproducent om opnieuw te worden omgesmolten, ontstaat een vrijwel gesloten materiaalkringloop met aanzienlijk minder CO₂-uitstoot. “Technisch kan dat al, maar de logistieke keten moet daar nog op worden ingericht.”

Systeemtransitie

Volgens Lampe gaat het bij de retourlogistiek van de toekomst niet om een volgende optimalisatieslag, maar om een fundamentele systeemverandering. Asset management, onderhoud en logistiek groeien steeds meer naar elkaar toe en worden ondersteund door data. Afhankelijk van hun conditie worden onderdelen hergebruikt, gereviseerd, als donor ingezet of verwerkt tot nieuwe grondstof. Een goed digitaal assetmanagementsysteem is daarbij cruciaal. “Je moet precies weten welke onderdelen je hebt, waar ze vandaan komen, hoe oud ze zijn en welke mogelijkheden er nog zijn.”

Ook kunstmatige intelligentie zal daarin een steeds grotere rol gaan spelen. AI kan helpen om onderhoud beter te voorspellen, voorraadniveaus slimmer te bepalen en retourstromen efficiënter te organiseren.

Inspiratie

De ontwikkeling bij voestल्पine Track Solutions Netherlands staat niet op zichzelf. Lampe is al jarenlang betrokken bij het Service Logistics Forum (SLF), dat hem naar eigen zeggen veel inspiratie biedt.

“Wij staan dagelijks met onze voeten in de praktijk. Binnen SLF ontmoet je mensen die dezelfde vraagstukken vanuit de wetenschap of een heel andere sector bekijken. Soms leer je van anderen, soms ben je zelf het voorbeeld.” Juist die combinatie van wetenschap en praktijk ziet hij als de kracht van het netwerk. “Het is prettig om af en toe boven de dagelijkse praktijk uitgetild te worden.”

“Veel organisaties zien service logistiek nog als water uit de kraan: het is er gewoon. Daardoor krijgt het onderwerp lang niet altijd de aandacht die het verdient.”

Van producten naar prestaties

Voor Lampe staat vast dat service logistiek de komende tien jaar ingrijpend verandert. Niet het bezit van producten staat centraal, maar het beschikbaar houden van complete systemen. Dat vraagt om andere businessmodellen én een andere inrichting van logistieke ketens. “We gaan van componenten naar systemen, van producten naar prestaties, van bezit naar beschikbaarheid en van lineaire ketens naar gesloten systemen.”

Daarbij verdient servicelogistiek volgens hem veel meer aandacht dan nu vaak het geval is. “Veel organisaties zien service logistiek nog als water uit de kraan: het is er gewoon. Daardoor krijgt het onderwerp lang niet altijd de aandacht die het verdient. Terwijl juist hier grote stappen mogelijk zijn in beschikbaarheid, efficiëntie, weerbaarheid én duurzaamheid.”

Retourlogistiek vormt daarin geen sluitstuk, maar juist het fundament onder een nieuwe manier van denken. “Het is een van de belangrijkste sleutels om servicelogistiek toekomstbestendig te maken.”

Tekst: Pieter Pulleman

